

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA OFICIALA A EPISCOPIEI ARADULUI

Redacția și Administrația
ARAD, STR. EMINESCU 18

APARE DUMINECA
Redactor: Pr. Ilarion V. Felea

ABONAMENTE:
Pentru 1 an 300 Lei; 6 luni 150 Lei

Cuvântarea

P. Sf. Sale Părintelui Episcop Andrei la Adunarea Eparhială din anul 1943.

*Hristos a înviat,
Domnilor Deputați,*

Ca reprezentanți ai Clerului și Poporului drept credincios din această de Dumnezeu păzită Eparhie, ne-am Intrunit din nou, sub povățuirea Duhului Sfânt, ca să ne dăm seama despre activitatea bisericească desfășurată în Eparhia noastră, în cursul anului 1942 și să chibzuim asupra drumului de urmat, pentru ca nizuințele noastre să fie în duhul Evangheliei, iar înfăptuirile să ne fie cât mai rodnice în folosul Bisericii, al Țării și al Neamului.

Anul 1942 a fost al doilea an de eroice sfârșiri și legendară vitejie, cu care neamul nostru își înscrie numele în noua istorie a lumii. Războiul cel sfânt, început la 22 Iunie 1941, este în curs și măreața epopoe, care va decide soarta de mâine a lumii, este în plină desfășurare. Ne dăm acum cu toții seama ce însemnează războiul modern, în care lupta nu se dă numai cu armele, ci cu toate puterile vitale ale popoarelor. Atunci, când se decide nu numai soarta hotarelor geografice, ci însăși ființa națiunilor cu întreg patrimoniul lor spiritual, e firesc ca națiunea întreagă să participe la războiu, ca un singur luptător. Pentru Țara și Neamul nostru nu mai este vorba acum, — când stăm în bătaia celor două ideologii ce se ciocnesc cu furie, — de hotarul de est sau de vest, ci de însăși existența noastră ca neam. Biruința ideologiei dela est ar însemna pentru noi totala dispariție în masa amorfă a slavismului. Digul dinspre răsărit odată rupt, și căderea noastră în vasalitatea ideologiei neopăgâne, ne-ar șterge urma din lume. Tot tragicul istoriei noastre, de două ori milenare, se concentrează acum în primejdia dinspre răsărit. Toți fiii neamului și-au dat seama instinctiv de această primejdie și de aceea neamul nostru s'a avântat cu un elan fără precedent în acest războiu sfânt.

Dacă ne punem întrebarea: Ce parte a luat și ia Biserica strămoșească în această luptă pe viață și moarte, bilanțul este cât se poate de pozitiv. La început Biserica a aprins și a pus în sfeșnic făclia Dreptății divine, justificând acest războiu, apoi a glorificat spiritul de jertfă sfântă, însoțind cu rugăciunile sale sufletele eroilor, pe aripile fumului de tămâie, către cerescul jertfelnic. De mult timp nu am avut reculegeri sufletești atât de adânci ca cele retrăite cu prilejul parastaselor pentru eroi, care se ridică azi în toate satele noastre. Durerea ceasului de acum este o măreață școală de patriotism și un izvor de jertfelnicie. Cu toate că aproape nu este casă pe întinsul țării, fără vre-un erou, totuși țara nu samănă a fi un cimitir, ci mai curând un întins altar de jertfă, unde în fiecare casă pâlpâie câte o luminică aprinsă pentru un suflet de erou. Ne dăm seama că acum se făurește soarta neamului nostru pentru lungă vreme înainte, de aceea țara primește cu creștinească resemnare jertfa ce i-se cere. Aci, în laturea sufletească, unde se tâlcuește *sensul religios* al actualului nostru războiu sfânt, să căutăm contribuția Bisericii. Prezența clerului militar pretutindenea în linia de luptă și îngrijirea sufletească a răniților din spitale, au contribuit, în bună parte, la potențarea spiritului de jertfă pentru Hristos și Cruce, iar prin comemorarea și eternizarea numelui eroilor în biserici, preoțimea și-a aplecat inima asupra durerii poporului, vărsând în suflete balsamul mângâierii și răbdării. În felul acesta țara este un singur front sufletească, fără defectiuni. La jertfa celor din linia de foc se adaugă puterea răbdării creștine a celor de acasă.

A doua latură a contribuției pe care Biserica înțelege s'o dea în acest războiu, este cea *socială*. Pe cei rămași acasă, precum și pe văduve și orfani, Biserica i-a luat dela început sub ocrotirea sa. În duhul tradiției noastre,

adânc creștinești, săracii și năpăstuiții sunt „ai satului”, înainte de a fi ai Statului. Fără date statistice, ci călăuzită numai de simțul milei creștine, care nu vrea să știe stânga ce face dreapta, Biserica își continuă opera de caritate, alături de acțiunea Statului. Bogată este și dărnicia anonimilor dela sate pentru soldații răniți din spitale. Amintim acest fapt divers ca o dovadă că în sufletul poporului, crescut la sânul Bisericii noastre, se află innăscut acel simț generos de înțelegere pentru suferința aproape-lui, care garantează rezolvarea problemei sociale în sensul dreptății creștine. Pentru poporul nostru dreptcredincios, Evanghelia nu este numai literă, ci duh de milă, prefăcut în sânge. Dreptce Biserica va ști m lita, ca mâine, când se vor pune nouile probleme sociale, ele să primească rezolvarea cea mai potrivită cu acel spirit creștinesc, care la vremuri de răscruce, ca cele de azi, își dă jertfa neprecupețită pentru binele comun. Biserica, în ființa ei, nu este o instituție pentru opere de natură pur socială, ci una de mântuire a sufletelor. Iisus Hristos n'a venit în lume ca să răstoarne legile omenești și să așeze alte orânduri sociale. Fiul lui Dumnezeu a venit nu ca să schimbe legile, ci sufletul omenească. Inceștinarea omului este ceva mai mult decât civilizarea lui. Biserica are menirea de a cultiva în suflete: bunătatea, dreptatea, mila și iubirea de aproape-lui, — virtuți care singure pot rodi apoi în viața socială: bunăvoința, pacea și înțelegerea. Spiritul dreptății sociale nimeni nu l poate pregăti deci mai bine decât Biserica. Cea mai fericită rezolvare a problemelor sociale, este aceea care nu se afișează în programe, ci se realizează în duh. Biserica își va da întreaga sa contribuție la apostolatul social de mâine, pentru că ea înțelege, cea dintâi, îndatorirea de a frământa aluatul sufletesc al neamului în această direcție. Victoria țării, ca să fie deplină, va trebui să fie întreită. Socotim a nu greși când afirmăm că biruința cea dintâi, a sufletelor, am și câștigat-o atunci, când, înțelegând la timp degetul lui Dumnezeu, din durerea sfâșierii am știut făuri arma puternică a răbdării prin care biruim vremea și pregătim refacerea unității integrale a neamului. Victoria *armelor*, care este încă în mâna lui Dumnezeu, va aduce cu sine, ca o îndatorire față de noi înșine, și înlăptuirea dreptății sociale în duhul Evangheliei. Țara de mâine va trebui să se încununeze cu această întreită biruință.

*

Ca într'o oglindă pusă de Dumnezeu în fața noastră, neamul își vede înfățișarea sa su-

fletească în această luptă, și totatunci își face cunoscut chipul său în fața istoriei. Soldatul român, smeritul credincios din satele noastre patriarhale, s'a dovedit a fi un adevărat cruciat. Pe unde a trecut el, sub scutul armelor sale sfințite, au răsărit din ruină bisericile dărâmate, s'au redeschis și sfințit cele profanate, au fost botezați copii, și Hristos a reîntrat în stăpânirea sufletelor. Suntem unicul popor luptător în răsărit, care tocmai prin Ortodoxia noastră putem contribui la restaurarea împărăției lui Dumnezeu în partea de răsărit a Europei, de unde nebunia omenească a încercat să alunge pe Hristos. Istoria ne va cunoaște de acum nu ca un popor mic, ci ca pe unul îmbătrânit în creștinism, care luptă cu dârzenie pentru legea lui Hristos. Vom recunoaște și noi înșine în focul încercării de acum că suntem încă stăpâniți de virtuțile strămoșești de pe vremea lui Ștefan cel Mare, când într'o mână cu crucea în cealaltă cu spada, am înfruntat puhoiul dinspre răsărit.

Trăim în timpul unui sămănat bogat, din care este cu neputință ca pentru țara și neamul nostru să nu rodească din jertfa consimțită, aruncată în veșnicie, un viitor mai fericit și mai plăcut lui Dumnezeu. Istoria este cadrul dat de Dumnezeu, în care, la intervale de timp, fiecare neam își eternizează chipul său sufletesc. Noi Românii acum trăim momentul culminant al istoriei în care credința noastră creștină și jertfelnicia pentru Hristos, împletesc laurii eroismului legendar pe fruntea neamului. Credem și mărturisim că laurzirea acestui războiu nu lucrează numai puterile omenești, ci mai presus de toate, Dumnezeu. Sub raport moral socotim că noi am câștigat acest războiu în fața lui Dumnezeu prin jertfa adusă în chip simbolic pe altarul Europei creștine, dela Stalingrad. Să așteptăm deci cu creștinească încredere și verdictul Cerului...

Biserica strămoșească și a verificat încă odată unitatea ei nedespărțită cu poporul, în bine și rău. Ea plânge și se bucură cu el. De pe culmile de acum ale jertfei, — care în fața istoriei va trece ca măsură a credinței noastre creștine, pe care Biserica a știut să i-o însufle în cursul veacurilor de suferință, — Biserica neamului își îndreaptă de pe acum privirile înspre viitor. Ea vrea să rămână „sare” și „lumina” în viața poporului. Dar tocmai pentru că Biserica iubește țara și neamul cu o iubire de mamă, ea își și pune întreaga răspundere pentru ziua de mâine. Care este puntea ce leagă ziua de azi cu cea de mâine? Este tinerimea. Ne gândim în primul rând la copiii dela țară, stâlpii satelor de mâine,

pe care le dorim mai răsărite și mai fericite. După 23 de ani de experimentări pedagogice ale organelor de Stat, — mai mult pe tărâmul instrucției decât al educației, — ne dăm seama că sufletul tinerelor mlădițe din școala primară, nu este destul de fortificat în climatul virtuților, încât să poată da cetățeni și creștini de model. Biserica își pune întrebarea: Nu cumva e mai bine, pentru siguranța zilei de mâine ca creșterea tineretului în școala primară, — pentru a fi scutită de fluctuațiile ideologiilor omenești, — să fie din nou încredințată Bisericii, care prin școalele confesionale din trecut s'a dovedit a fi cea mai bună povățuitoare, nu numai în privința virtuților creștinești, ci și a celor cetățenești. Onorata Adunare Eparhială va avea prilejul în sesiunea actuală, să se pronunțe, chiar și numai teoretic, în privința aceasta.

Domnilor D puțoi,

Dela ultima noastră întrunire până azi, numărul nostru a scăzut din nou. Deputatul eparhial Dr. Ioan Alămoreanu, medic în Curtici, s'a mutat dintre cei vii. Decedatul a fost un fiu credincios al Bisericii și un membru conștiincios al Adunării noastre Eparhiale. Ca dovadă a legăturii sufletești cu satul său natal, el a donat bisericii de acolo o frumoasă suară din agoniseala vieții sale. Dumnezeu să-l odihnească cu dreptii.

Din dările de seamă, ce vi se vor prezenta, veți putea cunoaște în amănunte cele realizate în Eparhia noastră în anul 1942. Însoțim aceste date cu încrederea Noastră nesdruncinată în ziua de mâine. Un popor care și-a mărturisit credința, în vremuri grele, și a pecetluit-o cu jertfă, acela și-a răsumpărat mântuirea. Nici de cutropirea hoardelor streine și nici de molima nebuniei sufletelor desechilibrate, nu se mai poate teme poporul nostru, care și-a găsit în Hristos: Calea, Adevărul și Viața.

Mulțumindu-vă pentru interesul ce-l arătați, precum și pentru osteneala cu care ați grăbit la această întrunire, vă salut cu părintească iubire și declar deschisă sesiunea Adunării Eparhiale din anul 1943.

Lucrările Adunării Eparhiale

Duminecă în 23 Mai 1943 s'a inaugurat, în aula Academiei Teologice, deschiderea festivă a lucrărilor Adunării Eparhiale a Episcopiei Aradului, după ce i-a premers în Catedrală Sfânta Liturghie, invocarea Duhului Sfânt și stropirea cu aghiasmă.

În prezența celor 49 deputați și a unui public ales, P. S. S. Părintele Episcop Andrei a rostit *cuvântarea* pe care o publicăm în fruntea revistei.

Cuvintele P. Sfinției Sale, rostite într-o atmosferă de religiozitate și liniște desăvârșită, potrivite cu solemnitatea zilei, luminau conștiințele și adăpau sufletele ascultătorilor însetate de mângâeri și întăriri duhovnicești.

După ce secretarul general al sesiunii, P. C. Prot. Icon. St. Dr. N. Popoviciu, rectorul Academiei Teologice, a făcut apelul nominal al deputaților eparhiali și după ce s'au împărțit rapoartele și actele asupra cărora aveau să refereze raportorii comisiilor în desbaterile Adunării Eparhiale, prima ședință a luat sfârșit.

În aceeași zi la ora 18, P. S. S. Părintele Episcop a intrunit în reședință, la o consfătuire intimă, pe membri clerici ai Adunării Eparhiale. Aci, atât din rapoartele verbale făcute de toți reprezentanții clerului, cât și din lămuririle date de P. Sfinția Sa, s'a constatat nu numai o exemplară înțelegere asupra acțiunii misionare, pastorale și catehetice, care se desfășură prin „Școala de Duminecă” și prin foșia „Calea Mântuirii”, ci și o unanimitate de convingeri exprimate precis că lucrarea aceasta trebuie continuată, atât pentru luminarea și întărirea sufletească a credincioșilor noștri, cât și pentru crearea atmosferei de apropiere a sectarilor de biserică părăsită.

Ședința II a Adunării Eparhiale s'a deschis Luni la ora 9. Din raportul general al Ven. Consiliu Eparhial plenar, al cărui raportor a fost dl Dr. Cornel Iancu, avocat și jurisconsult eparhial, se constată că în 1942 s'au inactivat cele trei protopopiate: Cermeiu, Pecica și Săvârșin, și s'au înscris indemnizațiile protopopilor în bugetul Statului; apoi s'au luat la cunoștință cu aprobare toate hotărârile, lucrările și schimbările obvenite în centrul eparhial, precum și propunerile de a se completa locurile vacante de deputați eparhiali la Ineu, Arad și Curtici, de a se obține salarizarea postului de secretar consistorial, de a se solicita înscrierea în bugetul Statului a câte unui secretar protopopesec pentru fiecare protopopiat și de a trece parohia dela Sânpaul dela protopopiatul Pecica la Arad și parohia Vânători dela protopopiatul Cermei la Chișineu-Criș.

Din raportul general al Ven. Consiliu Eparhial secția adm. bisericască, al cărui raportor a fost dl adv. Dr. Cornel Luțai, se iau la cunoștință cu deplină mulțumire măsurile luate pentru *deșteptarea și adâncirea pietății în popor*.

La rapoartele prezentate, P. S. S. Părintele Episcop a adăugat că Biserica se gândește la mijloacele practice pentru întoarcerea sectarilor în sânul comunității noastre religioase și naționale,

În urma desființării sectelor, precum și la întărirea credinței ortodoxe în sufletele credincioșilor noștri. În acest scop lucrăm prin „Școala de Duminecă“, prin „Calea Mântuirii“ și prin tipărirea celor „70 cântări religioase“, care sunt ceva nou în rapoartele noastre. Ideile au prins. Sunt școli care funcționează foarte bine, foaia a ajuns să și aibe existența asigurată prin cele 5200 exemplare care se răspândesc în cuprinsul Eparhiei și al Patriarhiei întregi.

Sunt și nedumeriri. Totuși, prin aceste lucrări, noi ne integrăm în clasicismul creștin, în veacurile când se țineau școlile catetice. Școala de Duminecă și Calea Mântuirii țintesc la catehizarea adulților și la adâncirea și întărirea credinței în popor. Lucrăm după un program care e schițat pe 6 ani, așa încât noi facem o școală ca tehetică sistematică, pentru edificarea credincioșilor și întoarcerea sectarilor, încredințați că Dumnezeu ne va ajuta.

Alte înfăptuiri sunt: misiunile religioase dela Dumineca Ortodoxiei, care pe viitor se vor extinde pe anul întreg cu delegați din centrul eparhial pentru toate parohiile mai mari din Episcopie; din filiile decretate parohii matre au mai fost recunoscute încă 20 (și mai sunt de recunoscut 19); activitatea clerului în școli, și în armată și pretutindeni unde au reclamat interesele Bisericii și ale neamului, etc.

Între propunerile și hotărârile luate, cu referire la activitatea secției adm. bisericești a Ven. Consiliu Eparhial, înregistrăm: cererea ca Onor. Guvern să ia în bugetul Statului toate parohiile nebugetare, intervenția ca pe viitor studenții teologi să fie scutiți de serviciul militar și reglementarea situației de drept a sectarilor în sensul ca, aconfesionalismul nefiind admis, sectarii să fie îndatorăți a se încadra în biserică din care au eșit.

Din raportul general al Ven. Consiliu Eparhial secția culturală, al cărui raportor a fost dl prof. Ascaniu Crișan, directorul liceului „M. Nicoară“, a produs vii discuții problema școalelor confesionale. După ce au luat cuvântul d-nii L. Igrășan, D. Cioban, Dr. C. Iancu, Dr. P. Iva, A. Crișan, Il. Felea, P. S. S. Părintele Episcop a dat prețioase lămuriri și precizări în sensul că Biserica nu poate închide ochii în fața tineretului, căci el e viitorul neamului. Instrucția poate fi ideală, dar fără educație este unilaterală. Când vedem la tineret lipsă de respect față de părinți, față de conștiință, față de lege, față de stat și față de Dumnezeu, nu ne putem simți mulțumiți.

În urma discuțiilor, Adunarea Eparhială, — având în vedere curentele de anarhizare a popoului și considerând că sufletul religios se plămădește în școală, care-și împlinește mai bine

menirea în acest sens dacă lucrează sub oblăduirea Bisericii, și mai știind că Eparhia Aradului are o Școală Normală confesională pentru formarea învățătorilor de model, — exprimă necesitatea imperioasă de a se reveni la regimul școalelor primare confesionale, urmând ca Ven. Consiliului Eparhial să întocmească un memoriu documentat pentru traducerea în faptă a acestui desiderat național al ceasului de față. Și până la îndeplinirea desideratului se va solicita dela Onor. Guvern ca în școlile de Stat cu majorități ortodoxe să se numească și să funcționeze numai personal didactic ortodox.

Cu referire la educația premilitară și extrascolară, Adunarea a hotărât să se intervină la Ministerul Culturii Naționale ca educația tineretului premilitar și extrascolar la sate să se facă pe viitor numai Duminecă după amiazi, ca tineretul să nu fie împiedecat a cerceta biserică.

Se ia cu bucurie la cunoștință că Școala Eparhială de Cântăreți dela 1 Aprilie a. c. a fost înscrisă în bugetul Statului, se exprimă felicitări d-șoarei T. Bogan care de 25 ani conduce cu pricepere și devotament exemplar Internatul Diecezan de fete, astăzi de model pe toată țara; se decide ca preoții care au suplinit învățătorii concentrați să fie menționați cu mulțumire prin publicare în „Biserica și Școala“; se cere ca Școala Normală „D. Tichindeal“ să treacă cu tot inventarul în patrimoniul Bisericii, și să se bucure de acelaș regim ca și celelalte școli confesionale din Ardeal; la conferințele catehetice să fie invitați și învățătorii locali, și oricine arată interes problemelor de educație a tineretului; se ia act cu bucurie de bursele pe care le-a acordat Ven. Consiliu Eparhial elevilor silitori, etc.

Asupra raportului general al Ven. Consiliu Eparhial secția economică, precum și asupra gestiunilor și bugetelor așezămintelor eparhiale, referență P. C. Prot. Petru Marșieu. Din cuprinsul lui se constată că în 1942 s'au sfințit în Eparhia Aradului cinci biserici noi, la Arad-Grădiște, Leauți, Moneasa, Nădălbști, Zăbrani, și s'au cumpărat sau zidit cinci case parohiale, la Adea, Iermata, Semlac, Șeitin și Zăbrani; s'au recăștigat dela Stat pădurile pe seama Episcopiei; s'a stabilit ca pe viitor rolul comisiei de control îl va îndeplini, conform legii de organizare, secția economică a Ven. Consiliu Eparhial, ș. a.

De încheiere, P. S. S. Părintele Episcop mulțumește lui Dumnezeu și deputaților pentru tot ce s'a înfăptuit.

În trecut discuțiile erau mai ample, a spus P. Sfinția Sa, pentru că trebuia să ne apărăm neamul. Acum luptăm ca să sporim religiositatea popoului. Fiecare deputat e rugat să ducă în cercul

său de activitate aluatul evangheliei și problemele discutate, să le frământa acolo și astfel să ajute creșterea împărăției lui Dumnezeu.

P. Sfinția Sa încheie cuvântarea și închide sesiunea Adunării Eparhiale cu dorința și cu rugăciunea ca anul viitor să fie anul mântuirii, anul în care să se ridice de pe sufletele noastre piatra încercărilor.

P. C. Prot. P. Marșieu, în numele Adunării mulțumește P. Sfinției Sale pentru sentimentele de dragoste, interesul pentru Eparhie și înțelepciunea cu care a condus desbaterile Adunării. Când P. Sfinția Voastră era bolnav — a spus Păr. Protopop — gândurile noastre au fost spre P. Sfinția Voastră și ochii noștri spre cer. Acum suntem cu ochii și gândul la P. Sfinția Voastră și spre cer, să vă țină deplin sănătos, ca să ne conduceți totdeauna, cu aceeași înțelepciune și dragoste, ca și astăzi.

Despre ce să predicăm?

La *Inălțarea Domnului* (3 Iunie) predicăm despre tema: **Hristos în mijlocul nostru.**

În ziua a patruzecoa după Înviere înainte de a se sui la Tatăl ceresc dintre ucenicii săi, Iisus Hristos „i-a scos afară până în Betania și, ridicându-și mâinile, i-a binecuvântat. Și când îi binecuvânta s'a depărtat dela ei și s'a înălțat la cer. Iară ei închinându-se s'au întors la Ierusalim cu bucurie mare” (Luc. 24, 50—52). Așa ne istorisește evanghelia de azi Inălțarea Domnului, remarcând că ucenicii s'au întors acasă „cu bucurie mare”. Atunci nu mai încapă îndoială că înălțarea la cer a lui Hristos nu este o despărțire în toată puterea cuvântului, ci e mai vărtos o înălțare a firii noastre la Tatăl, căci Mântuitorul cu firea omenească, primită dela Fecioara Maria și preamărită prin înviere, s'a înălțat, deoarece după firea sa dumnezeiască „a fost totdeauna în cer și în tot locul” (Mărturisirea Ortodoxă). Astfel spune cântarea că, prin înălțare, Hristos l-a ridicat pe Adam la cer și l-a făcut „împreună șezător pe scaunul Părintelui” ceresc (Sedealna praznicului).

Deci nu se poate vorbi despre o despărțire, despre o plecare definitivă dintre apostoli și din lume. Într'adevăr cel ce s'a înălțat va mai aștepta și pe prigonitorul Saul, devenit apoi apostolul Pavel, pe drumul Damascului (Fapte 9, 3—4), precum după aceasta va mai aștepta și pe alții și chiar în calea fiecăruia dintre noi. Stă la ușa inimii noastre și bate (Apoc. 3, 20). Am mai vorbit odată despre rămânerea lui Hristos în casa noastră; și iată praznicul de azi ne întărește în convingerea că de fapt prin înălțare el nu s'a

despărțit de lume: „Plinind rânduiala cea pentru noi și cele de pe pământ împreunându-le cu cele cerești te-ai înălțat întru mărire Hristoase Dumnezeu nostru, nicidecum despărțindu-te, ci rămânând nedesertat, și strigând celor ce te iubesc: Eu sunt cu voi, și nimeni împotriva voastră”. Așa încât acest condac al serbării ne lămurește deplin pentru ce apostolii s'au întors la Ierusalim cu bucurie mare.

E adevărat că Hristos Domnul „s'a înălțat la cer și șade deadreapta Tatălui”, dar după firea sa dumnezeiască el este pretutindenea, căci „umple toate, este mai presus de toate și ține toate” (sf. Ioan Damaschinul). Așa se roagă preotul la ieșirea cu Darurile: „În mormânt cu Trupul în iad cu Sufletul, ca un Dumnezeu, în raiu cu tâlharul și pe scaun ai fost, Hristoase, cu Tatăl și cu Duhul, toate umplându-le, cela ce ești nescris împrejur”. Dupăcum când s'a întrupat din Fecioară nu s'a despărțit de Dumnezeire, așa când s'a înălțat el nu s'a despărțit de omenire, astfel încât Hristos este cel dintâiu mijlocitor între Tatăl ceresc și noi oameni. „Iată eu cu voi sunt în toate zilele, până la sfârșitul veacului”. (Mat. 28, 20), „căci unde sunt doi sau trei adunați în numele meu, acolo sunt și eu în mijlocul lor” (Mt. 18, 20). Și măcar că se află în cer cu trupul său duhovnicesc, totuși ca Dumnezeu ne cuprinde și pe noi ca și lumea toată, „căci în el viem ne mișcăm și suntem” (Fapte 17, 28). Acest adevăr l-a exprimat în mod concret Mântuitorul când s'a asemănat pe sine cu vița iar pe noi oamenii cu mlădițele și a condiționat mântuirea, și chiar existența noastră, de legătura cu dânsul, ca și cu buciul viței și mlădițe (Io. 15, 5—6). Este foarte strânsă legătura noastră cu Iisus ca și între organele unui corp. Într'adevăr el este capul Bisericii, care este trupul lui mistic (Efes. 1, 22—23; 4, 12 și 15), iar noi creștinii suntem fiecare mădulare în acest Trup — (Rom. 12, 5): „Voi sunteți trupul lui Hristos și mădulare fiecare în parte” — zice sf. Apostol (I. Cor. 13, 27). Acest adevăr l-a întărit și sf. Vasile cel Mare, scriind că „deoarece Biserica este trupul lui Hristos, iar el e capul Bisericii, tot asemenea fiecare dintre noi credincioșii suntem celelalte mădulare ale trupului lui Hristos”.

După cum nu există o concordanță mai perfectă ca cea dintre organele unui corp omenesc, tot așa o legătură mai strânsă ca între Hristos Capul și noi corpul său cel tainic nu poate să existe. Și iarăș: precum un membru care se departe de cap, nu pot să mai dăinue, tot așa omul ce nu are aceasă legătură de comuniune cu Hristos pier. De aceea toți credincioșii doresc această legătură (Ps. 78, 28; 41, 1—2; 62, 2).

Această comuniune a omului cu Dumnezeu a căutat s'o mențină și Iacob când s'a luptat cu Dumnezeu până dimineața „Omul acela a zis: Lasă-mă să plec, că se revarsă zorile“. Dar Iacob a răspuns: „Nu te voi lăsa să pleci până nu mă vei binecuvânta“ (Gen. 32, 24—29). Tot așa de rudimentar exprimată ca și această întâmplare este și expresia Testamentului vechiu: „a umbla cu Dumnezeu“ (Gen. 6, 24; 6, 9), care vrea să însemne păstrarea comunității, a legăturii noastre cu Dumnezeu. Această legătură cu Hristos noi o putem menține: prin cugetarea stăruitoare la Dumnezeu (Ps. 62, 6); prin păstrarea cuvântului lui Dumnezeu (Io. 15, 7; I Io 2, 24); prin credință (Efes. 3, 17; Col. 2, 6—7); prin rugăciune (Ps. 26, 6; Evr. 4, 16); și mai vărtos prin Sf. Cuminecătură: „*Cel ce mănâncă trupul meu și bea sângele meu — zice Domnul — petrece întru mine și eu întru el*“ (Io. 6, 56). Sunt fericiți cei ce păstrează această legătură (Ps. 64, 5; 83, 4) tăci a fi împreună cu Hristos este un mare bine (Filip. 1, 23).

Păcătoșii nu mai au, însă, această legătură (I Io. 3, 6) cu Hristos și nu din cauza lui, ci din vina lor. Hristos „se apropie cu bunătatea lui de noi toți, numai că noi ne îndepărtăm de el prin păcat; pe când prin virtute și fapte bune ne apropiem de el“ (Sf. Vasile cel Mare). Iată prin urmare cu cine nu este Domnul: Cu cei răi cărora nu le convine prezența lui, căci faptele lor sunt rele. Ei fug de lumina care le va vădi faptele, și cred că evită pedeapsa veșnică dacă nu vor să știe de Mântuitorul. Ateismul face politica strășului când de teama fărădelegilor sale evită pe Hristos, ori caută să-l scoată din inimile oamenilor pe Dumnezeu. Așa se mărturisește un mare scriitor contemporan: „Fugt-am de tine, Doamne, căci erai prea curat pentru noi; osânditu-te-am la moarte, pentru că erai osânda vieții noastre“ (Papini: *Viața lui Iisus*).

Acum câțiva ani a făcut mare valvă un tablou care înfățișa pe Mântuitorul pe una din străzile Londrei, cu o mare mulțime de oameni în jurul său. Această înfățișare a lui Hristos în lumea modernă și într'o stradă știută, a stârnit critica „realiștilor“, care voind să-l știe pe Iisus cât mai departe de lume și cât mai străin de inima omului modern. În această atitudine se oglindește, întru toate, psihologia ateului care crede că, dacă închide el ochii, Dumnezeu încetează de-a mai exista și dacă-l ocolește pe Hristos, acesta nu mai e în lume.

Scriitorul rus, Dostoiewski, pune un personaj din romanele sale, să scrie un poem în care să descrie venirea neașteptată a Mântuitorului în Sevilla, pe vremea inchiiziției. El coboară în

tre oameni, care-l cunosc din semnele ce le făcea: vindecă bolnavi, învie morții. Poporul varsă lacrimi de bucurie... până ce deodată apare marele inchiizitor care poruncește zbirilor să-l prindă pe Hristos și să-l ducă la închisoare. Bătrânul inchiizitor vine apoi în temniță și-l muștră pentru că a venit să încurce rosturile lor. Ii făgăduiește și lui moartea pe rug. Și numai când Iisus se apropie de bătrân și-l sărută, acesta-i deschide ușa temniței și-i zice: „Du-te și nu te mai înapoia!“.

Hristos este un martor incomod, și un judecător drept pentru cei păcătoși, care l-ar alunga din lume dacă ar putea. Față de aceștia este exasperantă învățătura creștină că Iisus nu s'a despărțit de omenire, n'a ieșit din lumea aceasta. Eșecul propagandei ateiste din Rusia dovedește Hristos n'a putut fi alungat din lume, sau scos din inimile oamenilor. Mii de martiri ortodoci au dovedit în această persecuție sângeroasă de aproape 25 de ani că Hristos este prezent în lume, că el este cu noi.

Dacă tu nu ești dintre cei ce-l alungă pe Hristos, atunci alipește-te de el și ține tare legătura ta cu el printr'o viață plină de credință și de alese virtuți. „O, Hristoase... de mă voiui sui până la cer, te văd acolo în sânul Tatălui... De mă voi coborî pe pământ te văd și acolo în sânul omului: în infinitul măririi și în infinitul înjosirii... O, Doamne! adu-ți aminte cine ești tu: sau mai vătos, fă Doamne, ca să nu uit aceasta niciodată și să mă apropii de tine aprins de aceeași dragoste nesfârșită și veșnică, care te face pe tine să te cobori până la mine!“ (Kempis: *Urmarea lui Hristos*).

La *Duminica Sfinților Părinți* (6 Iunie), vom vorbi despre **Preoție**.

Această ultimă Duminică din Cincizecime se numește a sf. Părinți, în amintirea celor 318 episcopi din toată lumea creștină, care s'au adunat la primul sinod ecumenic din Niceea împotriva ereticului Arie cel ce învăța că Hristos n'a fost și Dumnezeu adevărat, ci numai om adevărat.

Și deaceia s'a lăsat ca în această zi să se citească pericopa evanghelică despre rugăciunea Domnului (Io. 17, 1—13), pentru că rugându-se pentru învățaceii săi și pentru toți cei ce vor crede în el, Iisus Hristos a mijlocit pentru ei la Tatăl ceresc. Preoția, din care făceau parte cei 318 sf. Părinți dela Niceea, este tocmai o slujbă de mijlocire la Dumnezeu. Preotul este un mijlocitor între Dumnezeu și oameni. Că această mijlocire la Dumnezeu pentru semenii noștri e posibilă am dovedit în altă cuvântare, unde am spus că și orice creștin poate mijloci la Dumnezeu, prin cre-

dintă rugăciune și milostenie, pentru mântuirea aproapelui său. Și în cazul acesta cu atât mai vărtos poate mijloci preotul, care este lăsat de Dumnezeu anume spre această îndeletnicire.

Cuvintele profetice ale Psalmistului: „*Tu ești preot în veac după rânduiala lui Melchisedec*” (Ps. 109, 4) își au cel mai desăvârșit temei în misiunea întreită pe care Iisus Hristos a plinit-o pe pământ: ca profet, ca împărat și ca arhieru, îndeosebi. Și de fapt viața pământească a Mântuitorului a fost o neîntreruptă preoție, dela naștere și până la moartea sa de bună voie pe cruce. Prin răstignire Iisus, Arhierul suprem, s'a jertfit pe sine, a adus lui Dumnezeu cea dintâiu cuminecătură și prin această mijlocire el ne a împăcat cu Tatăl ceresc.

Dar Mântuitorul știa că această Jertfă pe care el a adus-o în chip sângeros ca Dumnezeu și om pentru oameni, va trebui să se repete în chip nesângeros, după înălțarea sa la cer, și să se săvârșească de oameni pentru oameni, cărora să le ajute ca să-și dobândească fiecare în parte mântuirea sa. Și de vreme ce știa că păcatul va dura până la sfârșitul lumii, Hristos a împărțit preoția și urmașilor săi, pentruca și sf. Jertfă să continue neîntrerupt întru toate neamurile până la sfârșitul lumii, spre iertarea păcatelor și împăcarea fiecăruia cu Dumnezeu. Așa încât și sf. apostoli au avut darul preoției. Și bine știind, că și ei au un sfârșit, dreptaceea apostolii au lăsat pe episcopi lor și urmași, cărora le-au împărțit Taina preoției prin punerea mânilor, după cum citim în prima epistolă către Timotei (4, 14), pe care sf. apostol Pavel l-a rânduit în Efes ca episcop. Iar în epistola către Tit (1, 5) citim că scopul așezării lui ca episcop în Creta a fost și pentruca să sfințească preoți prin cetății. Așa că și episcopii sfințiți de către Apostoli au lăsat, la rândul lor, episcopi și preoți în locul lor, păstrând astfel moștenirea neîntreruptă a Harului pe care însuși Mântuitorul l-a încredințat Apostolilor săi, și care se primește de preoți până în ziua de azi.

Așadar, dacă Hristos este primul și unicul mijlocitor în felul său, între Dumnezeu și oameni (1 Tim. 2, 5), preoții, care sunt urmașii săi, moștenesc odată cu Harul preoției și misiunea ei, care constă în a mijloci pentru oameni, pentruca așa spunea Mântuitorul către apostoli: „*Precum m'a trimis pe mine Tatăl, și eu vă trimit pe voi*” (Io. 20, 21).

Sf. Pavel spune că Biserica creștină e trupul mistic al lui Hristos, ale cărui membre suntem fiecare în parte (Rom. 12, 4-5). Dar atunci preoția este inima acestui Trup, inima care se

bucură sau suferă împreună cu celelalte membre; este brațul ce sprijinește pe cei bolnavi; este piciorul care aleargă căutând pe cei rătăciți; este gura care vestește pe Dumnezeu și căile lui. „Slujba preotului — zice sf. Ioan Gură de Aur — se poartă pe pământ, dar are rang de slujbă cerească; nu a rânduit-o om sau inger, ci Dumnezeu. Dumnezeu a rânduit niște ființe pământești să săvârșească lucruri cerești”.

Așadar, preotul este legătura dintre cer și pământ; este „trăsura de unire, care leagă pe oameni cu cel Nevăzut” (Carlyle); sau, cu alte cuvinte, preotul este un mijlocitor între Dumnezeu și oameni. „El mijlocește pentru cei de aproape ai săi, pentru prietenii săi, binefăcătorii săi, pentru inimicii săi chiar, pentru cei ce-l urăsc și-l prigonesc... Înălțat prin darul preoției, între pământ și între cer, el acoperă, ca să zic așa, pe tot neamul omenesc cu rugăciunea și cu dragostea sa”. (Kempis: Urmarea lui Hristos). El este icoana pământească a lui Hristos între oameni, precum și slujba lui este chipul slujirii întreite a lui Iisus: de învățator, de săvârșitor al sf. Taine și de păstor al sufletelor.

El culege învățătura din taințele Scripturii și o pecetluște adânc în inima creștinului. Căci stă scris că: „*Buzele preotului vor păzi știința și din gura lui se așteaptă învățătura*” (Mal. 2, 7). El săvârșește sf. Taine și slujbele bisericesti, precum citim: „*Așa să ne socotească pe noi oamenii: ca pe niște slugi ale lui Hristos și niște ispravnici ai Tainelor lui Dumnezeu*” (1 Cor. 4, 1). Și în fine preotul este și păstor. Și cărmuește prin pildă bună și prin fapte. Și lumea de azi mai multe fapte cere. Cel sărac cere ajutor; cel năpăstuit — dreptate; cel îndurerat — mângâiere; cel slab — sprijin; cel păcătos — mântuirea”.

Așadar, prin mijlocirea către Dumnezeu, slujba preoției, care are chipul slujirii lui Hristos pe pământ, continuă mai departe lucrul de mântuire inițiat de Domnul Hristos. Să ne aducem aminte că dacă noi avem fericirea de a ne ruga în această sf. biserică și în credința cea adevărată, aceasta o datorăm preoției creștine, care a apărut credința adevărată cu orice preț.

Pe sf. Vasile cel Mare, a încercat împăratul Valens printr'un trimis al său, să-l facă eretic arian, întrebându-l tot felul de mijloace: cu făgădueli și cu amenințări. — „Ceeace învață Biserica am primit dela Dumnezeu — zicea el — pentru aceasta garantez cu sângele meu; voi apăra chiar cu prețul vieții mele adevărul credinței împotriva atacurilor ereticești”. Și noi Românii am avut episcopi și preoți, care au suferit chinuri grele, pentruca n'au voit să se lapede de credința lor. Un Sava Brancovici, episcop ar-

delean, a suferit bătăi și închisoare dela stăpânitorii calvini, și o mulțime de preoți din Basarabia și Bucovina, care au suferit foarte mult din partea stăpânirii bolșevice de-un an, — toți aceștia sunt o dovadă vie că pentru noi preoția a fost odinioară totul. Dar acum am avea oare dreptul s'o desconsiderăm?

Nu vă împietriți inimile, iubiții mei! Și azi e tot atât de însemnată, tot atât de grea și ostentivă și plină de răspundere slujba de păstor al sufletelor. Pentru fiecare suflet lui încredințat preotul va da seama înaintea dreptului Judecător.

Ca o recunoștință pentru slujba lui de mijlocitor către Dumnezeu pentru mântuirea noastră se cade să nu-l lăsăm singur pe preot în lucrarea lui, ci să-i dăm tot ajutorul să conlucrăm cu el. Dacă va vedea preotul că cuvântul său nu este sămânță căzută pe piatră, cu puteri îndoit de muncă se va strădui în slujba sa.

Sunt unii care face glume nesocotite și aruncă defăimări asupra preotului. Oricât de grosolan ar fi cuvântul de ocară, totuși poate afla crezare la unii oameni, și aceasta strică mult nu numai preotului, dar mai ales Bisericii căreia îi slujește. „Această rană — zice sf. Ioan Gurădeaur — se face ușor, dar se vindecă foarte greu“. Datorința noastră este să apărăm numele cel bun al preotului nostru împotriva oricui. Să ne gândim că însuși sf. Pavel a fost defăimat de dușmanii săi și pentru apărare a trebuit să scrie câteva epistole către credincioși.

O altă datorință a noastră este să ne cinștim preotul. Cinste i se cuvine nu numai pentru virtuțile sale, pentru străduințele depuse spre mântuirea noastră, dar mai ales pentru darul care sălășluiește întrânsul, Har transmis fără întrerupere dela Hristos și sf. Apostoli. „Și vă rugăm fraților — zice apostolul — să cinștiți pe ceice se ostenesec între voi și care sunt mai marii voștri întru Domnul și vă povățuesc, și să aveți față de ei covârșitoare dragoste, pentru lucrul lor“ (I Tes. 5, 12).

B.

Informațiuni

■ Dl prof. Ion Petrovici, Ministrul Culturii Naționale, a fost Sâmbătă și Duminică în 22-23 Mai la Sibiu pentru a prezida serbările de încheiere a anului universitar. Cu acest prilej, Duminică după Sf. Liturghie, a asistat la solemnitatea ridicării Academiei teologice „Andreiane“ la rangul de Facultate. Au vorbit cu acest prilej festiv — desfășurat în aula Academiei, — P. C. Prot. Stavrofor D. Stăniloae, rectorul Academiei, I. P. S. S. Mitropolitul Nicolae, și a răspuns dl prof. I. Petrovici.

Au fost de față la solemnitate profesorii universitari în frunte cu decanii și rectorul, generalii din Sibiu, clerul sibian și studențimea.

Școala de Duminică

23. Program pentru Dum. din 6 Iunie 1943.

1. *Rugăciune*: „Invierea lui Hristos văzând...“
2. *Cântare comună*: „Bine ești cuvântat Hristoase“... (Troparul Rusaliilor).
- 3-4. *Cetirea Evangheliei* (Ioan 17, 1-13) și *Apostolului* (Fapt. Ap. 20, 16-17, 28-36) zilei, cu tălcuire.
5. *Cântare comună*: „Duhul Tău cel sfânt“.
6. *Cetire din V. T.*: Minunile lui Moise. (Eșire c. 4).
7. *Povește morale*: Invățătura înțelepciunii. (Întel. lui Solomon cap. 2).
8. *Intercalații*: (Poezii rel. etc).
9. *Cântare comună*: Impărate ceresc. (70. Cânt. rel. pag. 43).
10. *Rugăciune*: Doamne Atotțiitorule... (Vezi Nr. trecut).

(A se vedea „Instrucțiunile“ din Nr. 1/1943).

A.

Nr. 2190/1943.

Comunicat

Comunicăm în copie adresa Inspectoratului Clerului militar pentru ocuparea locurilor vacante de preoți militari activi.

Copie: Ministerul Apărării Naționale, Inspectoratul Clerului militar Alba Iulia. Nr. 244 — 16 Mai 1943. *Concurs pentru ocuparea locurilor vacante de preoți militari activi*. Se aduce la cunoștință cucernicilor preoți că în ziua de 15 Iunie a. c. va avea loc în localul Școlii de ofițeri din București un concurs pentru ocuparea a 10 locuri vacante de preoți militari activi cu gradul de căpitan. Comisiunea de examinare va fi prezidată de P. S. Dr. Fartenie Ciopron, Episcopul Armatei. Candidații vor înainta Inspectoratului Clerului Militar din Alba Iulia până la 13 Iunie a. c. cererile însoțite de actele legale precum și recipisa pentru plata sumei de 2000 lei ca taxă pentru examen pe seama Inspectoratului Clerului Militar.

Arad, la 24 Maiu 1943.

Consiliul Eparhial.

Nr. 2134/1943.

Concurse

Pentru ocuparea celor cinci catedre bugetare dela Școala de Cântăreți, precum și pentru postul de director dela această școală, se publică concurs pe data de 30 Mai 1943.

Cererile se vor înainta Veneratului Consiliu Eparhial. Candidații trebuie să fie absolvenți de teologie, fiind cei hirotoniți cu precădere.

Arad, la 15 Mai 1943.

† Andrei
Episcop.Prof. Caius Turicu
Cons. ref. eparhial.

Administrația Sfintei Mănăstiri H.-Bodrog, publică concurs pentru pictarea unei părți a altarului bisericii. Pictura va fi executată în frescă, stil bizantin și în armonie cu restul picturii din biserică.

Reflecții vor depune oferte în plic închis, la cancelaria sfintei Mănăstiri Bodrog, însoțite de planul lucrării, în termen de 8 (opt) zile dela publicarea în organul oficial al Eparhiei.

19 Mai 1943.

Administrația
sfintei Mănăstiri H.-Bodrog.